

В. О. Сипливий, А. Г. Гузь,
Г. Д. Петренко

*Харківський національний
медичний університет*

© Колектив авторів

ЄЛЛІНСЬКИЙ МИКОЛА ІВАНОВИЧ

(1796–1834)

У рік 210-річного ювілею Харківського державного медичного університету виповнюється 220 років з дня народження вихованця Харківського університету, який у свій час займав посаду декана медичного факультету, ректора Харківського університету.

Микола Іванович Єллінський народився в Україні у сім'ї дворян. З 1813 по 1817 рік він був казеннокоштным студентом медичного факультету Харківського університету. У 1818 році, згідно з особистим проханням та дозволом міністра народної освіти, Миколу Івановича, який набув звання кандидата медицини, було направлено до Санкт-Петербурзької медико-хірургічної академії для удосконалення в медичних науках. Після трирічного навчання під керівництвом проф. Геуша, витримавши лікарський іспит, М. І. Єллінський отримав звання лікаря I ступеню. У 1820 році після складання іспиту на ступінь медика-хірурга його було викликано до Харківського університету для викладання хірургії, а в 1821 році вже затверджено на посаді ад'юнкта, потім ек-

траординарного професора. З 1825 року Єллінський М. І. — ординарний професор, завідуючий кафедрою хірургії, у 1829-1830 р. професор Микола Іванович займав посаду декана медичного факультету, а в 1830-1833 рр. — ректора Харківського університету.

Хірургічною клінікою проф. М. І. Єллінський завідував впродовж 14 років. При ньому вона знову перебазувалася на територію університету, розширилася до 14 кімнат, кількість хворих збільшилася до 50 чоловік на рік. Він значно поліпшив викладання хірургії у Харківському університеті в цілому. Будучи талановитим оратором, лекції з теоретичної й оперативної хірургії Микола Іванович читав 4 години на тиждень, дотримуючись головних напрямків та ідей керівництва Хіліуса, Блазіуса, Буша и надбаного хірургічного досвіду. У спогадах сучасників професора знаходимо: «студенти отзывались о Еллинском, как об отличном знатоке своего дела и увлекались его лекциями. Молодой профессор, отличавшийся редким даром слова, читал ясно, отчетливо

и умел предавать особенный интерес своему предмету». При ньому на кафедрі читались лекції з механургії, десмургії й акіургії.

Він перший залучив студентів до практичної роботи в хірургічній клініці, організував там амбулаторний прийом хворих, створив хірургічний музей, організував власну бібліотеку спеціальної літератури, видав перший підручник з десмургії в 2-х томах, де висвітлив останні досягнення травматології, зокрема детально описав застосування гіпсу при лікуванні переломів кісток.

Історик Харківського університету проф. Д. І. Багалій так характеризує М. І. Єллінського, коли він був ректором: «Это был питомец Харьковского университета, превосходный профессор и клиницист, преданный науке ученый

и усердный, хотя болезненный, расстроивший себе непосильными трудами здоровья ректор.»

Микола Іванович прагнув підняти рівень викладання медицини відповідно сучасним вимогам, за що користувався великою популярністю серед населення України.

Помер Єллінський Микола Іванович зовсім молодим у віці 38 років, але з відчуттям виконаного обов'язку. Він писав: «я один нес на себе это тяжелое бремя и, если не ошибаюсь, не без пользы для заведения, ибо только со времени моего всупления стали выходить с Харьковского университета врачи с полным медицинским образованием... Теперь, если не обманывает меня общий голос, хирургия находится в Харьковском университете на той ступени, на которой стоит в лучших отечественных заведениях...»

ЛІТЕРАТУРА

1. Багалій Д. І. Опыт истории Харьковского университета (по неизданным материалам) 1815-1835 г. / Д. І. Багалій. — Харьков, том 2. — 1905-1906.
2. Багалій Д. І. Медицинский факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования. 1805-1905 гг. / Д.І. Багалій І.П. Скворцов. — Х., 1906.
3. Медицина в Україні. Видатні лікарі. Кінець XVII — перша половина XIX століть. — К., 1997
4. Вчені Харківського державного медичного університету / за ред. А.Я. Циганенка. — Х., «Харків», 2002. — 470 с.
5. Історія Харківського державного медичного університету. 200 років. — Харків, ВПЦ «Контраст», 2005. — 752 с.